

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Naročnino
sprejema
uprava lista:
„Zaveza-Krško“

Oznaniila,
tkrat natiskena,
od vrste 15 kr.

Oznaniila in reklamacije
pošiljajo se
upravnštvu
v Maribor.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Odpriie rekla-
macije so
poštne proste.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor.

Pisemom, na kate-
rese se želi odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo

Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslate knjige
se ne vračajo.

Zoriti je treba.

I.

Seme denemo v pognojeno, zorano zemljo, kjer ga prepustimo solncu, dežju itd., da požene kali, raste in zori; dozorelo žito potem še le požanjemo in pospravimo v do-
ločene shrambe.

Tako je z dobrim poukom; učencev duh mora se mnogokrat na tvarino, name-
njeno za poučevanje, dolgo časa pripravljati, da postane sprejemljiv za oni pouk.

Oglejmo si to resnico na obrestnem računu, in če čas in pa gospod urednik pripuščata,
zgodilo bo se to še podrobneje z ozirom na druge točke računstva. Obrestni račun, kateri
se sicer s to razpravo po svojih stopinjah kaže, mi služi vendar le bolj kot pojasnilo
onih mislij, kakoršne vladajo skoz vse člene računstva.

Izračunaj mi obresti od 248 gld. kapitala po 4% za 1 leto.

Tako nalogo recimo poskuša učitelj z učenci prvega šolskega leta; naloge mu ne
more rešiti nobeden, jezi se, imenuje jih tepce itd. Dragi tovariši, ali se ne posmehujete
vsi temu učitelju, da celó meni, ker si mislite, takega učitelja ni med nami, ni ga na
celem svetu?

Pa le polagoma! Pretipavajmo vestno skušnje, katere smo si nabirali kot učenci in
kot učitelji, in našli bomo marsikaj, kar je zarad nemetodičnega pouka togotilo učitelje
in tudi učence. Vkljub vsemu trudu niso učenci mogli zadostovati zahtevanju sicer vest-
nega učitelja. Zakaj? Ker ni bila zemlja pognojena, preorana, ter morebiti celo seme ni
bilo vsejano, iz katerega bi se imel poroditi sad.

V prvem šolskem letu torej ne moremo začeti z obrestnimi računi, temu pritrdi vsak;
morebiti pa v drugem? Tudi pri tem vprašanji vidim vas kimati z glavo, ker vsaki izmed
vas si misli, učenci drugega šolskega leta še niso zreli za tako nalogo. On ne zna
naloge razčleniti, ne zna sklepati na potrebne operacije, on ne zna izvrševati potrebnih
čistih računov, za njega torej celó še zemlja ni pripravljena, v katero bi se vsejalo seme
za take naloge.

Pri tretjem šolskem letu se vže malo pomudim, da se ne prenaglim, ako trdim, da
tudi učenci tega leta niso zreli za obrestni račun, vkljub temu, da ga nahajamo v tretji
Močnik-ovi računici. In tudi zagotovljen nisem, da bi tej moji trditvi ne nasprotoval kdo
izmed tovarišev učiteljev; treba je torej pomoči, katero dobim od večine sedanjih pisa-
teljev računice za ljudske šole. Oni prištevajo take naloge, katere se pečajo bolj s stvarjo,
kakor z računanjem samim, višje stopinji (5. šolsk. l.) Nižja in srednja stopinja naj

izuri učence v čistem računanji in v sklepanji na operacije, vporaben račun pa naj je na teh stopinjah le sluga za to svrho, pravijo taki pisatelji.

Treba pa mi tudi ni pomoči drugih pisateljev, ker nam more zadostevati razum sam.

Oglejmo si prejšnjo nalogo natančneje. Rešili bi jo n. pr. tako-le:

100 fl. kapitala dá 4 fl. obresti,

1 " " " $\frac{1}{100}$ od 4 fl. = $\frac{4}{100}$ fl. obresti,

248 " " " 248krat $\frac{4}{100}$ fl. = $\frac{4 \times 248}{100} = 9.92$ fl. obresti.

Občudovanja vreden je tak učitelj, kateremu se je posrečilo, da znajo nekateri učenci tretjega šolskega leta samostojno iz množine skoz jedoto na množino sklepati; zadovoljen sme biti, če učenci čiste račune, kateri se morejo po naših načrtih v tem letu le v ozkih mejah premikati, gladko zvrševati znajo.

V zadregi, v kakoršni bi bili, misliti bi morali na priprostejo rešitev, n. pr. na tako-le:

1 fl. kapitala dá 4 kr. obresti,

248 " " pa 248krat 4 kr. = 992 kr. = 9 fl. 92 kr.

Pa tudi pri tej rešitvi bi se učencem spodtikalo; brez natezanja z vprašanji, katera imajo navadno vže odgovor v sebi, bi ostala naloga nerešena. Po 4% (4 od 100), kaj je to? Učenci tega še ne vedó; učitelj jim to, predenj nalogo rešujejo, kolikor mogoče na drobno razjasni, učenci ga pazno poslušajo, ga slišijo, pa kako?

4% se pravi: „100 fl. kapitala dá 4 fl. obresti“; ali priprosteje „1 fl. kapitala dá 4 kr. obresti“. Ponavljaj to tudi ti in ti! Zdaj učenci vedó povedati, kaj pomeni 4%; če pa ta pojem razumé, je drugo vprašanje. Izraza „kapital“ in „obresti“ sta skoraj vsakdanja — med tistimi, ki imajo kaj pod palcem; otrokom sta vendar težko jasna pojma, in če jim jih je učitelj še tako dobro razsvetlil. To čuti vsaki prav živo, če se spominja, kako mu je bilo, ko je prvokrat in potem še dalje časa izračunaval n. pr. vrednost državnega papirja. Taki računi, po sebi lahki, leže zunaj učenčevega obzorja in mu delajo zategadelj preglavico. Podari pa n. pr. odgojencem na učiteljski državnih papirjev, da dobivajo od njih obresti — kar bi jim jaz, mimogredé rečeno, iz srea privoščil —, pusti jih potem čez nekoliko časa ž njimi računati, pa boš videl, kako gladko bo to šlo v veselje učiteljevo in učenčevo. Zdaj imajo skušnjo, s katero so prišli državni papirji v njih obzorje.

Še drugače Vam hočem obuditi čut, kakoršen obhaja učence, ko slišijo prvokrat izraze, ležeče zunaj njihovega obzorja. Ako rečem n. pr. „trgovec kupi 124 kantarov kave“, vsak izmed vas se vpraša, kaj je kantar? Rečem vam utež = $56\frac{2}{25}$ kg; in vendar vam ne zadostujem toliko, kakor če bi kavo naravnost s kilogrami tehtali; in kako bi se starejim ljudem pobliskalo, ko bi jim rekel, „trgovec je kupil 124 starih centov kave, ker je kantar skorej na tanko toliko, kolikor stari cent“. Na trgu v Gorici so ženice svojo robo še leta 1875. cenile na stare krajcarje, pa ne na solde, akoravno so bili soldi vže precej star denar. Večina ljudij kupuje drva raje po sežnjih, ko po metrih. Take občute morajo imeti mali učenci, če slišijo izraza „kapital“ in „obresti“.

Poberimo dobljene misli. Učencem manjka izurjenosti v čistem računanji, izurjenosti v sklepanji na operacije, in manjka jim za te naloge — skušnje. V tretjem šolskem letu nam še misliti ni, da bi si poiskali zemlje za obrestne račune.

Izurjenost v računanji dosežemo z mnogokrat ponavljajočo se vajo, izurjenost v sklepanji pa na nalogah vzetih iz učenčevega obzorja, katerega si je pridobil zunaj šole in v šoli. Ko smo to dosegli — kar se zgodi po dobrem pouku v 4. šolskem letu — začnemo si zemljo za prihodnje leto (5. šolsk. l.) pripravljati.

Prvokrat ponudim učencem skupino nalog iz njih obzorja, v katerih se govori o najetnini za najeto hišo, njivo, travnik itd.; se ve, da jim ne povem, kaj s temi nalogami nameravam.

Drugokrat (ne drugo uro) ponavljam tako skupino — z ozirom na vsebino, števila in operacije tudi lahko spremenim —, in dodenem naloge o izposojanji denarja. N. pr. α) Nekdo izposodi 300 fl., potem 450 fl.; koliko vsega kapitala skupaj? Ali β) Nekdo dobi za izposojene denarje od jedne strani 58 fl. obresti, od druge pa 46 fl.; koliko vsega skupaj? Izraza „kapital“ in „obresti“ prehajata s časom iz takih nalog v učenčevo obzorje, postajata z učiteljevo pomočjo vedno bolj domača in jasna. Na takih skupinah se seznanijo učenci s tema izrazoma — zemlja je pripravljena za obrestni račun.

V prihodnjem šolskem letu ponavljam zopet prejšnje skupine in dodenem jim priproste obrestne račune. N. pr. Nekdo izposodi 30 fl. in dobi konec leta 5 kr. obresti za vsak izposojen goldinar; koliko znašajo obresti za vseh 30 fl. — Te naloge se dadó primerno spreminjati in se rešujejo najbolje na pamet. — Seme je vsejano.

Pri prihodnji priložnosti, ko sem se prepričal, da so take naloge prešle v kri in meso učenčevo, imam nalogo, da cimim pojem „odstotek“ z nalogami kakor: 100 fl. kapitala dá 5 fl. obresti, koliko obresti dobiš od 400 (320, 648 ...) fl.? Na tako postopanje naletiš v mnogih računih. — Seme poganja prve kali.

Ko so postale take naloge lastnina učenčevega duha, začnem se posluževati pojma „odstotek“. N. pr. 600 fl. kapitala je po 5% naloženih; koliko znašajo obresti za jedno leto? — Po razumljenih takih nalogah je setev zrela; zdaj je prišel čas žetve.

Razprave ne maram in ni je treba raztezati na obširno. Zadostuje nam, ako navajamo posamezne korake, s katerimi dospemo do zadnjega cilja; ti so:

1. Izračunanje obresti za več let.

2. Izračunanje obresti na pripravejši način. N. pr. Koliko goldinarjev obresti dobimo od 432 fl. po 4% v treh letih?

$$4 \cdot 32 \times 4 = 17 \cdot 28 \text{ fl.}, \quad 17 \cdot 28 \times 3 = 51 \cdot 84 \text{ fl. obresti.}$$

V tem slučaju si namreč izračunimo najpred 1% t. j. 100. del kapitala, potem 4% t. j. 4krat 100. del od 432 fl. itd.

3. Izračunanje obresti za leto, mesece in dni in sicer po razkrojilnem načinu. N. pr. Koliko obresti dá 426 fl. po 5% α) v 7 mes., β) v 2. l. 5 m., λ) v 3 l. 7 m. 20 dni?

Rešitev α) 426 fl. dadó v 1 letu $4 \cdot 26 \times 5$

$$\frac{21 \cdot 30}{100} \text{ fl. obresti}$$

$$\text{v 6 mes. ali } \frac{1}{2} \text{ letu } \frac{10 \cdot 65}{100} \text{ fl. obresti}$$

$$\text{v 1 meseci } \frac{1 \cdot 775}{100} \text{ „ „}$$

$$\text{v 7 mesecih } 12 \cdot 425 \text{ fl. obresti itd.}$$

4. Praktično izračunanje obresti za kako število dnij, kakor se to navadno rabi pri računih z menjicami in vrednostnimi papirji. N. pr.:

Koliko znašajo obresti od 500 fl. za 25 dni po 6%?

$$\frac{500 \times 25}{100}$$

$$12 \cdot 500 : 6 \cdot 000 = 2 \cdot 08 \text{ fl.}$$

5. Izračunanje kapitala, ako so znane obresti, odstotki in čas; izračunanje odstotkov; izračunanje časa.

Za vsako teh nalog, katere bi se tu pa tam dale razvrstiti še podrobneje, je treba časa in odpočitka za učenca, da se žetev dobro pospravi v njegovem duhu.

O obrestnem računu poučuješ torej le vspešno, ako so učenci vže izurjeni v onem čistem računanji in v onih sklepih na operacije, katere potrebujejo pri tem računu, ako si vže dolgo časa poprej na podlagi učenčevega obzorja skrbel za jasne osnovne pojme tega računa (kapital, obresti), ako cimiš izraz „odstotek“ dalj časa z nalogami, v katerih se temu izrazu umikaš, in ako pustiš dalj časa z uporabo tega izraza izvrševati priproste obrestne račune. Na ta način postaviš učenca na lastne noge, in vsi sledeči obrestni računi jim ne delajo nobedne preglavice več.

Kar pa velja za obrestne račune, to velja s primernimi spremembami tudi za druge člene računstva — čistega in uporabnega.

Pripravi si najpred zemljo, potem sej, pusti gnati kali, zoriti, žanji še le — ko je žito dozorelo in pospravi ga v shrambe za prihodnjost.

L. Lavtar.

Deželna učiteljska konferencija v Ljubljani.

(Dalje.)

Predsednik gospod deželni šolski nadzornik Šuman otvori drugo sejo ob $\frac{1}{2}$ 10. uri ter prečita naučnega ministerstva dopis z dne 20. aprila 1879, šte. 4418, v katerem izrazi svoje popolno zadovoljstvo z delovanjem in s sklepi zadnje deželne učiteljske konferencije.

Zapisnikar prečita opravljeni red za dež. učiteljsko konferencijo in zapisnik prve seje. Rediteljema izvoli konferencija gg. prof. Levca in Žumra.

Gledé na opravljeni red vname se precej dolga debata, v katero je večkrat posegel gosp. dež. predsednik baron Winkler. Ravnatelj gosp. Senekovič predlaga, naj se spremeni določilo pravega reda, da sme vsak vdeležnik konferencije o vsaki točki govoriti le enkrat, tako, da mu bodi dovoljeno govoriti dvakrat. Predlog se vsprejma jednoglasno. — Linhart predlaga, da se morajo vsi samostalni predlogi doposlati predsedniku dež. učiteljske konferencije vsaj 14 dni pred začetkom konferencije, da jih more odbor do dobrega pretresati. Temu predlogu ugovarjata dr. Romih in Ribnikar, na kar ga odkloni konferencija z veliko večino in se vsprejme po odboru dotični paragraf nespremenjen. Gosp. Linhart predlaga nadalje, da naj dež. šolski svet povabi vse člane dež. učiteljske konferencije pismeno ter naj jim naznani vselej dnevni red. Konferencija vsprejme predlog jednoglasno. Gosp. Bele predlaga nekatere stilistiške spremembe, ki se vsprejmo in potem tudi ves opravljeni red „en bloc“.

Delegat gosp. Šetina poroča o „šolskih vrtih“. Poročevalec dotakne se najprej vprašanja, kdo je dolžen vzdrževati šolske vrte, ter pravi, da je šolski vrt vадnica za učence in učitelje. Z ozirom na to je stvar v različnih krajih različno urejena. V nekaterih krajih skrbi za vrt v prvi vrsti šolska občina, a do pridelkov nima nobedne pravice, drugod je zopet drugače. Poročevalec nasvetuje, da naj se prirejajo okrajne razstave šolskih vrtov, da naj se imenujejo referentje za vsak okraj, ter predlaga, da naj se šolski vrtje uvrsté mej učila, katera vdržavati je dolžnost šolski oblasti, in da naj bode polovica pridelka voditelja šolskega vrta, druga polovica pripada krajni šolski oblasti.

Gosp. Linhart pravi, da bodi učitelj brezpogojno gospodar šolskega vrta in zahteva, da naj deželni šolski svet izda natančna določila gledé šolskih vrtov, v katerih bodi tudi pravno razmerje, o katerem je govoril poročevalec, določeno. Govornik dokazuje, da se za šolske vrte ni storilo nič kaj prida, a kar se je storilo, da ni bilo prav porabljeno. Šolski vrtje naj se snujejo le z zadostimi sredstvi. Govornik predlaga, da naj se

izvoli odbor, kateri naj izdelava blizu jednaka določila gledé šolskih vrtov, kakor so veljavna za Štajersko, in naj dobi za ta določila zakonsko veljavnost.

Gosp. Ribnikar ugovarja Linhart-ovim trditvam gledé šolskih vrtov kranjskih, in zavrača trditev njegovo, da so ti vrtovi le malo vredni. Govornik podpira Linhartov predlog, da naj se izvoli odbor, da izdelava določila za šolska vrta veljavna.

Gosp. Bele pravi, da bi odbor ne mogel v malo dneh izdelati takih določil in predlaga, naj se v to svrhu skliče enketa izvedencev, ki bi to delo gotovo najbolje izdelala.

Gosp. Lapajne se ozira na trditev Linhart-ovo, da niso kranjski šolski vrti nič kaj prida in pravi, da obratno prav lepo napredujejo in niso nič manj vredni, ko v drugih deželah. Govornik podpira predlog poročevalčev, da je šolski vrt učilo, in trdi, da je s tem jasno izrečeno vse, česar treba.

Gosp. Ravnikar predlaga, naj se sklene prositi šolske oblasti, da delajo na to, da se osnujejo šolski vrti tudi tam, kjer jih doslej še ni.

Gosp. Spintre podpira predlog Linhart-ov.

Gosp. Gregorin dostavlja Ravnikar-jevemu predlogu, da naj se šolski vrti snujejo tam, kjer to dopuščajo krajevne razmere.

Deželni predsednik baron Winkler se ozira na Linhart-ov predlog in potrjuje, da pravne razmere šolskih vrtov nikakor niso določene, a ugovarja predlogu, da se naj v svrhu ureditve teh razmer izvoli poseben odsek. Deželni predsednik tudi ne pritruje predlogu poročevalca, da naj se šolski vrt uvrsti mej učila in pravi, da ta beseda še nikakor ne določa pravnega razmerja.

Gosp. Škrbinec razjasnjuje na kratko sedanje razmere šolskih vrtov na Kranjskem in jih pomen za učence in za šolsko občino, trdeč, da bi baš šolski vrt mogel biti najboljša vez mej učitelji in šolskimi občinami.

Gosp. dr. Romih se strinja s poročevalčevim predlogom trdeč, da je s tem v vsakem oziru določen razmerje mej krajno šolsko oblastjo, ki vzdržuje vrt, in vrtnarjem ter stavi dodatni predlog, da je jedini in izključni gospodar šolskega vrta učitelj-vrtnar.

Gospod Ambrož stavi dodatni predlog, naj se z ozirom na Dolenjsko sklene, da naj krajna šolska oblast dobiva razven polovice sadnih pridelkov šolskega vrta tudi polovico trtnih pridelkov.

Gosp. Letnar zagovarja predlog Linhart-ov gledé izvolitve posebnega odbora.

Poročevalec gosp. Šetina vzdržuje svoje predloge in ugovarja in pobija prav krepko Linhart-ovo trditev o slabih šolskih vrtih, kaže na to, da so kranjski šolski vrtje oddali že dokaj tisoč mladih dreves mej narod in da je to tudi vspah, katerega ni prezirati.

Linhart zagovarja svoje trditve, priznavajoč, da so sicer mnogi učitelji storili celo več, nego je bila njih dolžnost, da pa vendar niso šolski vrtje taki, kakor bi mogli biti in podpira predlog Bele-tov, da naj dež. šolski svet skliče posebno enketo, katera naj izdelava vsa omenjena določila tičeča se šolskih vrtov.

Po kratkem konečnem govoru gosp. poročevalca Šetine, s katerim je govornik prav dobro pobil vse ugovore, oglasi se še dež. predsednik baron Winkler ter pojasnjuje vsa v govoru stoječa vprašanja in podpira dodatne predloge, kateri bodo učni upravi gotovo dobrodošel material za presojanje vse zadeve.

Konferencija vsprejme pri glasovanju nastopne predloge:

1. Šolski vrt je učilo, katero mora vzdrževati šolska občina.
2. Šolskega vrta sadnih in trtnih pridelkov polovica bodi last šolske občine, vsi drugi pridelki pa naj pripadajo učitelju.

Pred glasovanjem o tej točki vnela se je v drugič dalja debata.

Gosp. Linhart je ponavljal svoj vže prej postavljeni predlog, da naj bodo vsi pri-delki last učitelja.

Gosp. Ribnikar pa je dokazal v dobrem govoru korist poročevalčevega predloga.

Po kratkem govoru gosp. Lunder-ja gledé vžitka trt predlaga prof. Levec konec debate, ki se vsprejme, in vsprejme se tudi točka 2.

Konferencija glasuje še o ostalih dodatnih predlogih ter vsprejme predlog g. Bele-ta.

3. Visoki dež. šolski svet naj skliče enketo zvedencev in strokovnjakov, ki naj sestavi podrobna določila gledé na šolske vrte in razmerja mej učiteljem in šolsko občino.

Gosp. Škrbinec in Ravnikar umakneta svoja dodatna predloga in s tem je rešena ta točka dnevnega reda.

Prof. Levec poroča na to o „šolskih knjižnicah“ in o načinu, kako bi jih bilo naj-bolje osnovati in urediti. Govornik naglaša, da so šolske knjižnice posebno važen činitelj pri vzgoji mladine in da so z ozirom na to šolska oblastva se vedno zanimala za nje. Ministerstvo izdalo je vže več naredb o tej zadevi, ki določajo natančno vse, kar se dostaje vsebine knjižnic. Govornik pojasnjuje nekatere ukaze ter omenja, da se na Kranj-skem ne stori za te knjižnice vse to, česar bi bilo treba. Ako ljudsko šolstvo naše res ni istovredno šolstvu v drugih, zlasti v severnih deželah, tako velja to še bolj gledé knjižnic. V tem oziru pač najbolje skrbi mesto ljubljansko za svoje šole. Gledé drugih šol ni povedati tako ugodnega, tu in tam se sicer stori kaj malega, a to ni zadostno. Glavna ovira je pač, da v tem oziru še ni postavnih določil in da krajni šolski sveti svoje naloge ne razumejo ter za šolske knjižnice ne dajejo nobednih prispevkov. Zato predlaga poro-čevalec, da naj konferencija naprosi dež. šolsko oblast, da določi: krajni šolski sveti morajo vsako leto dovoliti kakšen prispevek za šolske knjižnice.

Druga ovira sestavljenja šolskih knjižnic je ta, da ni imenika takih knjig, ki bi olajšal učitelju izbiranje onih knjig, ki so primerne mladini. Z ozirom na te čutne nedo-statke stavi poročevalec nastopne predloge:

Deželna učiteljska konferencija izjavlja, da je osnova šolskih knjižnic, kakor jih ukazuje § 71., lit. b) šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870. l., dalje ministerski razpis z dne 15. septembra 1871. l. in naposled § 17., točka 13. dež. zakona z dne 9. marcija 1879, št. 13, tudi na Kranjskem, ker se je uredba takih knjižnic doslej zanemarjala po vseh ljudskih šolah, zlasti pa po vseh večrazrednicah nujna in živa potreba.

Da se takšne knjižnice kmalu osnujejo, vzdržavajo in svojemu namenu primerno uredé, nasvetuje deželna učiteljska konferencija to postopanje:

Kadar se sestavlja vsakoletni proračun za stvarne šolske potrebščine, postaviti je vāj za šolsko knjižnico določen znesek, ki se izroči šolskemu voditelju in se smé porabiti samo v ta namen.

Ta znesek za nobedno šolo ne znašaj manj nego po 10 gld. na leto. Pri večraz-rednicah ga je z ozirom na število razredov primerno vzvišati.

2. Izdati je o šolskih knjižnicah priročno knjigo, katera obsega: a) Vse doslej o tem predmetu izdane zakonite predpise. b) Poučilo o uredbi in upravi šolske knjižnice. c) Imenik po treh starostnih vrstah razvrščenih, šolski in odrastli mladini primernih knjig slovenskih, kakor tudi spisek takih slovenskih knjig, katere so šolska oblastva na podstavi ministerskega razpisa z dne 16. decembra 1885. l., št. 23.324, iz šolskih knjižnic izobčila.

3. Visoki c. kr. deželni šolski svet se naprosi, da postavi stalen odbor zvedencev, ki z ozirom na ministerska razpisa z dne 3. januarija 1883. l., št. 13.456 ex 1882, in z dne 16. decembra 1885. l., št. 23.324, presodi vsako novo, slovenski mladini namenjeno knjigo ter poroča o nji c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Zadnja točka se je vsprejela po nasvetu gospoda direktorja Senekovič-a. Referent profesor Levec je namreč nasvetoval, da bi take knjige presojali knjižnični odseki okrajnih učiteljskih konferencij ter o njih poročali šolskim oblastvom.

Predsednik zaključi na to drugo sejo ter določi tretjo sejo za drugi dan ob 9. uri zjutraj.

(Dalje sledi.)

Psihologično-metodična utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva.“

(Konec od štev. 13.)

Pri uporabljanji nauka, po katerem se je neposredno okoristil um, pa je treba gledati še na to-le: Učna pot naj je dosedANJI nasprotna. Ako si učenca vodil od nazornega do pojemnega, korakaj to pot nazaj, ali daj mu izšedši od pojemnega iskati nazorov. Učenec je n. pr. spoznal bistvo razširjenega stavka. Pri uporabljanji ne bodem postopal tako-le: „Poglej ta stavek! Poišči osebek, povedek! Glej, ali ima stranske stavkove člene! Kakšen stavek je torej?“ ampak prašal bodem: „Kakšen stavek je ta? Zakaj?“ in nadalje: „Sam delaj razširjene stavke!“ Išoč novih predmetov, v katerih vže prisvojeno pojemno vsebino spozna, bistri si oko za zvezo stvarnih posameznostij z obče veljavnimi resnicami. Zvršujoč naloge, v katerih se pojemno, bodi-si pravilo ali zakon uporablja, pa se učenec usposobi, da v življenji razne slučaje pravilom, zakonom podreja sam. Treba pa je še nekaj; postati mora tudi praktičen. Kar učenec ve, naj tudi more in sicer spretno. Sredstvo, po katerem se to doseže, je vaja. Ponavljanje stori duševno delovanje spretno in sigurno, da se vrši hitro, nekako mehanično, ako ga je volja pobudila. Po spretnosti se duševna sila oprošča, pozornost se obrača le na tek, na napredovanje, ne da bi jo upehal razvoj podrejenih predstav. Ako je učenec označene nasprotné poti vže vaju, naj hodi zopet nazaj. Daj mu primere in on ima poiskati pojemnega, naj obdeluje nova omislija po razvitih pravilih ali zakonih in kaže uporabljanje naučenega v ustnih in pismenih nalogah. Nazadnje naj se pojemna snov preteka na vse strani, da rabi za kip. Toda stopnja uporabljanja ima še nalogo, omislija med seboj spajati v celoto, torej mora pretekati več omislij na razne meri. Ako je učitelj uporabljanje tako shvatil, bode učenec gotovo tudi mogel, kar vé. On se bode zunaj šole v pridobljenih predstavah rad pomikal, vzglede, koje mu je učitelj v zgodovini živo risal, pri delu in igri posnemal, kar ga je prirodopisje učilo, dejansko kazal in sploh, kar se je naučil, po čitanji, opazovanji in skušnjah razširjal in vglabljal. In prav to je, kar ima Götthe v mislih rekoč: „Skrivnost poučevanja je v tem, da se problemi v postulate spreminjajo“.

Završna beseda.

Naša učna tvarina se je obdelovala ali popolnoma apercipovala po peterih stopnjah, po stopnji pripravljavanja, podajavanja in vglabljanja, primerjanja in odmišljanja, sestavljanja in po stopnji uporabljanja. Da je ta pot v ukoslovji sedaj določno označena in po glavnih opravkih razčlenjena, gre zasluga Herbart-u; v prakso pa jo je prvi uvel Stoi. Herbart razločuje sicer le štiri stopnje, ker naši prvi dve ste mu jedna, (jasnost, asocijacija, sistem in metoda) in za njim učenci jegovi nekateri po pet, kakor Ziller in Rim, nekateri po tri glavne s spodrejenimi, kakor Matzat in Dörpfeld, ali v bistvu se vjemajo vsi, to je v zahtevi, da se učni proces vrši le po temeljitem naziranji, mislečem spajanju in praktičnem uporabljanji. Zato sem se tudi jaz držal razredbe po glavnih treh stopnjah s podredjenimi.

In na to trojico je pri obravnavi metodične jednote vsak učitelj navezan, naj mu ostane v posameznostih še toliko prostosti. Ako si predočimo, kako smo določili metodično jednoto, vidimo, da se uporabljivost trojice omejuje na dve strani, namreč gledé na stopnjo otrokove dovtzetnosti in gledé na učno snov. Kako se je ozirati na prvo, povedal sem vže na strani 168 in 169. Kar se pa tiče učne snovi, je jasno, da pri splošnih ponavljanjih in skušnjah, kakor pri vaji raznih spretnostij učna trojica ne stopi v uporabo. Kajti v teh slučajih ne gre za spoznavanje nove resnice, ki se prisvaja mislé, ampak le za ponavljanje predstav, koje se vrši vsled spomina, in za ponavljanje telesnih dejanj. Dalje je mogoče, da poda predmet učencu sicer nove stvarne predstave, poleg tega pa same vže znane pojemne elemente. Ako je n. pr. kaka pripovedka ali kak prirodopisni predmet le nazor starega nauka, starega pojma, bilo bi prav nepotrebno in dolgočasno pri pojmemno znanem goniti motovilo učnih stopinj, namesto da učenec skupnost novega nazora sè starim pojmemnim, kakor to zahteva uporabljanje, takoj konstatuje. In nazadnje učna trojica še tam ni na pravem mestu, kjer učna snov dovolj pojmnega sicer obsega, toda ne podaja ga v nazorih, ampak v abstraktni, poučni obliki, ker metodična jednota sestoji vsikdar iz stvarne snovi. Cerkvene pesmi n. pr. ni moči obravnavati po označenih stopnjah, ampak v njo se učenec naj vglobi s pomočjo nabožnih nazorov, koje si je pridobil pri veronauku.

Učne stopnje niso šablona, ker v vseh slučajih ne morejo rabiti, pa za obravnavo metodične jednote ni drugega pota, kakor ga kažejo one. Mislečega spretnega učitelja ne bodo nikdar ovirale, ker zahtevajo naravno postopanje, postopanje po psiholoških zakonih prvenca pa osigurijo pravilno učno pot in dober vspeh. Gabrijel Majcen.

Pedagogiški razgled.

Rusko in Čuhonsko.

Posnel po „Annuaire de l'enseignement primaire, VIIème année 1891“. Pr. A. Vrvarjev.

(Dalje.)

Oglejmo si vspehe, kateri so se pokazali v tem oziru leta 1884.:

Evropska Rusija. — Med 189.816 novincev je bilo skušnje zvršivših 7.756, čitanja in pisanja večših 43.978, čitanja in pisanja neveščih pa 138.082; torej 72% čitanja in pisanja neveščih.

Knježestvo ob Visli. Izmed 22.869 novincev je bilo 113 diplomovanih, 3.128 jih je znalo čitati in pisati, 19.628 pa ni znalo niti čitati niti pisati; torej jih je bilo 81% čitanja in pisanja neveščih.

Veliko knežestvo Čuhonsko (Finlandsko). — Med 1.490 tam izbranimi vojaškimi novinci je bilo diplomovanih 75, čitati in pisati jih je znalo 1.387, čitati in pisati jih ni znalo le 28; torej jih je bilo pisanja in čitanja neveščih le 2%.*)

Kavkaz. Med 6.556 vojaškimi novinci onega okraja je bilo diplomovanih 27, čitanja in pisanja večših 376, čitanja in pisanja

neveščih 1.765; torej jih med njimi 81% ni znalo niti čitati, niti pisati.

Sibirsko. Nabralo se je vojaških novincev 6.556, diplomovanih je bilo med njimi 113, čitanja in pisanja večših 893, čitanja in pisanja neveščih pa 5.550; torej jih ni znalo niti čitati, niti pisati 84%.

Osrednja Azija. Nabralo se je tam vojaških novincev 164. Med temi je bilo diplomovanih 16, čitati in pisati jih je znalo 53, čitanja in pisanja neveščih pa je bilo 95; torej med vsemi ni znalo čitati in pisati 58%.

Po vsem carstvu se torej nahaja povprek 74%*) čitanja in pisanja neveščih vojaških novincev.

Pripomniti se mora, da se veliko število pisanja in čitanja neveščih vojaških novincev za službovanja svojega pod praporom poučuje v predmetih nižjih ljudskih šol. V

*) To velja za leto 1889.

*) Za letnik 1887. so se ta števila neznatno popoljšala.

vsaki stotniji, v vsakem eskadronu, v vsaki topničarski bateriji so šole, kjer se vojaki učé čitati, pisati in računati. Takim postopanjem vojska vsako leto državi ustreže s kakimi tisoči ljudij, katere je naučila čitati in pisati.

Dognano je celo, da kazakom, na katere se po Evropi gostokrat gleda kakor na divjaške druhali, gre precejšnja prednost pred vojaki drugih vrst z ozirom na ljudsko-šolsko naobrazženost.

Vendar pa je število tistih vojakov, ki so čitanja in pisanja nevešči, še zelo zdatno; zato si pa Rusija, katero vznemirja prevelika množica neukega prebivalstva, vže nekaj let živo prizadeva pospešiti osnovno poučevanje.

2. Šolski ustroj.

Okrogi. — Z ozirom na šolski ustroj se je Rusko razdelilo na 14 šolskih okrogov, izmed kojih vsaki razven dveh zadnjih obsega določeno število pokrajin. Okrogi so ti-le:

Petrograd, Moskvá, Kijev ob Dnjepru, Kazan ob Volgi, Harkov ob nekem Donovem pritoku, Vilna ob Njemnovem pritoku, Odesa, Oremburg ob Uralu, Varšava, Derpt, Kavkaz, Vshodnja Sibirija (Omsk), Zahodnja Sibirija (Irkutsk), Turkestan (Taškent).

Oskrbniki. Vsak okrog upravlja oskrbnik, kojega imenuje car sam po navetu ministra ljudskega prosveščenja.

V četrirh zadnjih okrogih so najvišji namestniki opremljeni z istimi pravicami, koje imajo oskrbniki (upravitelji) evropskih šolskih okrogov.

Rusija hoče spraviti početni nauk v najbolj oddaljene pokrajine svoje prostrane države, katere je še le pred kratkim spravila v svojo oblast. Tudi ona priznava, da orožje in sila sama ne moreta pridobiti ljudstva, treba je prosvete.

Ta upravitelj nadzoruje poučevanje na vseh stopnjah, on nadzoruje vedenje učiteljev in učencev, on imenuje vse osobje; le imenovanja ravnateljev nižjih in višjih učnih zavodov niso veljavna, dokler jih ni ukrepil minister s svojim priznanjem.

Vsako leto mora oskrbnik na drobno poročati o upravljanji svojega okroga.

V petrogradskem, vilnskem, moskovskem, varšavskem in kijevskem okrogu pomagajo pri upravljanji okrožni pristavi in nadzorniki.

Ravnatelji in nadzorniki nižjega ljudskošolskega pouka. V obče je v vsaki pokrajini pedagogiško vodstvo in nadzorovanje ljudskih nižjih šol izročeno

ravnatelju, kateremu pomaga vršiti ta posel po jeden ali pa po več nadzornikov. Ta ravnatelj mora nadzorovati učne zavode osebno, kolikor češče se da, in mora poročati o vsakem obisku in gledati na to, da nadzorniki ravnaajo istotako v svojih dotičnih delokrogih.

Kot pravni člen pokrajinskega šolskega sveta poroča temu vsako leto o stanji osnovnega poučevanja.

V okrajnih svetih je nadzornik njegov namestnik.

Okrožni šolski sveti. — V vsakem okrogu ima svoj stalni sedež na strani upravitelja svet, katerega členi so pristav upraviteljev, okrožni nadzorniki, licejski, gimnazijski in ljudsko-šolski ravnatelji in rektor vseučilišča, ako je tam vseučilišče. Med titularne člene sveta se štejejo dekan zgodovinske, jezikoznanske in matematične fakultete in šest profesorjeve, katere imenuje vseučilišče, za ruski jezik in rusko slovstvo, za stare jezike, za zgodovino, matematiko, za prirodopisje in za pedagogiko.

Opravki tega sveta so upravni in šolski. V prvo vrsto je šteti premostrivanje prestopkov, zakriviljenih po uradnikih in profesorjih, in spori z zasebniki, nakupavanje, prodavanje, stavljenje in najemanje šolskih poslopij, ta svet določuje o izdavanji vsot, ki presegajo 30.000 rubljev; v drugo vsoto gre šteti otvarjanje novih učnih zavodov in zatvarjanje drugih, naprave tika-joče se zboljšavanja pouka, preskušanje šolskih knjig, razrejevanje tvarin tikajočih se šolske statistike, preskušanje šolskih spisov tistih učencev, ki so namenjeni gimnazije zapustiti.

Neposredno nadzorovanje ljudskih nižjih šol. Da-si neposredno nadzorovanje gre v zadnji vrstvi upravitelju, vendar zaradi različnih krajevnih uslovij ni urejeno jednotno po vseh šolskih okrogih.

Vse vzorne ljudske šole jedno- in dvorazrednice, kojih je ustrojilo ministerstvo v vsaki pokrajini s prispevki pokrajinskih stanov, mest in kmetskih občin, nadzorujejo izključno ravnatelji, šolski svet nima nikakoršne pravice vmešavati se v njih posel.

V petrogradskem, moskovskem, kijevskem, kazanskem, harkovskem, odeskem, oremburškem okrogu je ustavljanje, nadzorovanje in upravljanje nižjih ljudskih šol v oblasti dvorjanskega marčšala in šolskih svetov. Petrograd, Moskva in Odesa imajo posebne šolske svete, ki stojé v zvezi s pokrajinskimi svetii. Arhangeljsko, astrahansko, oremburško in turkestansko namestništvo

nimajo šolskih svetov. V vsakem izmed njih stojé ljudske šole pod izkljuénim nadzorstvom jednega ravnatelja in jednega ali dveh nadzornikov po številu zavodov.

Ljudske šole vsakega izmed teh le treh namestništev, namreč kijevskega, podoljskega in volynskega se nadzorujejo po četririh nadzornikih, ki stojé neposredno pod poveljem oskrbnika.

V vsakem upravníštvu okrogov Vilenskega in Varšavskega se je ustanovilo posebno ravnateljstvo za ljudske šole, opremljeno z istimi oblastmi kakor šolski sveti in kojega členi so jeden ravnatelj, več nadzornikov in predstavitelj ministerstva znotranjih zadev, domén in svečeniške oblasti. Varšavsko mesto ima posebne nadzornika, ki je opremljen z istimi pravicami kakor ravnatelj.

Ljudske šole okroga derptskega so odvisne od gimnazijskih ravnateljev.

Za ljudske šole pri Tatarih, Kirgizih, Baškirih, Čuvaših, ki se nahajajo v kazanskem in oremburškem okrogu, so posebni nadzorniki.

Po Sibiriji spolnjujejo gimnazijski ravnatelj, kjer pa teh ni, progimnazijski nadzorniki dolžnosti ravnateljev ljudskih šol.

Poleg so ustrojena posebna ravnateljstva za muslimanske in armenske šole in za šole za najdenice itd. in pa za take, ki se nahajajo po krajih, kjer prebivajo pravoslavni Grki.

Pokrajinski šolski sveti. Členi so dvorjanski maréšal, ki zavzema mesto predsednika; ravnatelj ljudskih šol, ki ima posel poročevalca; tri člene imenuje minister

za nauk, minister za znotranje zadeve in nadškof, dva člena izbere pokrajinski svet ali pa mestna občina po mestih; njih naloga je nadzorovati ljudske šole v vsaki oblasti (namestniji). Ti porazdelé šolam, učiteljem in učiteljicam prispevke iz vsot, katere jim izroči ministerstvo v to svrho; oni preiskavajo sklepe ravnatelja ljudskih šol gledé na poročila okrajnih svetov in pa pritožbe, katere utegnejo povzročiti naredbe baš teh svetov.

Okrajni šolski sveti. Sestavljeni, so na isti način kakor pokrajinski šolski sveti samo s to razliko, da ravnateljevo mesto zavzema nadzornik. Po krajih, kjer ni dvorjanstva, so predsedniki šolskim svetom ravnatelj ali pa ljudskošolski nadzorniki. Okrajni šolski sveti imajo nalogo, iskati sredstva, ki bi omogočila, da bi se otvorile nove šole, da bi se poboljšale vže obstoječe in da bi se zaprle take, ki svojemu namenu ne ustrezajo, priskrbeti potrebnih šolskih knjig, potrditi stalno učitelje in učiteljice, katerim je bil nadzornik zvrševanje njihovega posla dovolil, jih odstaviti v slučaju potrebe, zahtevati za nje nagrad, pregledati letno poročilo nadzornikovo, konečno šolskemu pokrajinskemu svetu osebe nasvetovati, ki se naj imenujejo za oskrbnike.

Ustanovili so se na podlagi postave z 25. maja leta 1874., katera ni všeč nikomur. Ministerstvo narodnega prosvetljenja trdi, da ovirajo ravnatelje in nadzornike, pokrajinski sveti pa tožijo, da imajo premalo oblasti pri vodstvu šol, katere vzdržavajo na svoje troške.

(Dalje sledi.)

Obrtne nadaljevalne šole na Češkem.

Na letošnji vzorni razstavi v Pragi se je zlasti odlikovalo obrtno strokovno šolstvo in med tem tudi obrtne nadaljevalne šole, katerih je sedaj na Češkem 186 in med temi 117 čeških.

Marsikoga bode gotovo zanimal zgodovinski razvoj teh šol.

Obrtna nadaljevalna šola se je na Češkem kakor po drugih avstrijskih deželah razvila iz ponavljalne ali nedeljske šole, katero je Marija Terezija ustanovila s šolsko naredbo z dne 5. decembra 1774. l. za rokodelske učence.

Tudi s politično ustavo z dne 11. avg. 1805. l. se je poučevanje v ponavljalni šoli svetnim in duhovim učiteljem ukazalo.

Cesar Franc I. je ta ukaz ponovil, ali še le pod vladarstvom cesarja Franca

Jožefa I. se je obrtni nadaljevalni pouk bolje uredil.

Vsled Najvišjega ukaza z dne 2. marea 1851. l. so se z realkami ustanovile tudi obrtne nadaljevalne šole in z ministerskim ukazom z dne 5. junija 1864 l. se je ponavljalni pouk tako uredil, da se je tudi oziral na obrtne potrebe. Nadzorstvo teh šol izročilo se je strokovnjakom izurjenim v risanji ter ukazalo, da se morajo v teh šolah gojiti ne le ljudskošolski predmeti, ampak tudi vednosti, ki učencem koristijo v njih poklicu.

Vendar vse te naredbe ostale so večinoma na papirji. Tudi l. 1872. ustanovljena stalna ministerijalna komisija za obrtnošolske zadeve ni dosti trajnega storila.

K sedanji reformi obrtnega nadaljeval-

nega šolstva je pa mnogo pripomogla liberška obrtna zbornica.

Toda še l. 1882. je bilo na Češkem le 64 obrtnih in kupčijskih nadaljevalnih šol s 7041 učenci. Med temi so bile najstarejše v Pragi (z leta 1857.), v Karlinu (od leta 1861.) v Taboru (od leta 1864.) in v Plznu (od leta 1868.).

Pouk na teh šolah pa še ni bil sistematiško urejen. Ureditve sedanjih obrtno-nadaljevalnih šol se je zvršila še le z ministerskimi ukazi dne 24. februarja 1883. leta in 5. aprila 1883. leta.

S temi naredbami se je vzdrževanje teh šol zagotovilo, kajti država je določila vsakoletne doneske ter tudi skrbela, da dobé take šole stalne podpore iz deželnega zaklada, od obrtnih zbornic in od občin. Državna podpora znaša navadno le tretjino potrebščin za šolo ter se še le takrat podeljuje, ko so dežela, obrtna zbornica in občina določile svoje doneske. Učna uprava izdala je tudi natančne učne načrte in navodila ter skrbela za primerna učila in za izobrazbo risarskih učiteljev.

Vsled tega je do leta 1890. število obrtnih-nadaljevalnih šol na Češkem poskočilo na 174 in sicer je bilo 117 čeških in 57 nemških. Za te izdala je država na leto po 53.643 gld., dežela po 35.620 gld., obrtne zbornice po 14.500 gld., občine in razni zavodi (društva) pa po 83.824 gld. Število učiteljev znaša sedaj 979 in število učencev je naraslo na 22.777, ki se poučujejo v

496 razredih. Te šole nadzorujejo sedaj 4 ravnatelji in 8 profesorjev višjih obrtnih šol iz Prage, Plzna in Liberca.

Za izobrazbo risarskih učiteljev ustanovili so posebne tečaje in sicer v početku šesttedenske, kasneje petmesečne. Do sedaj je te tečaje obiskovalo 495 učiteljev in sicer je bilo v Pragi 6 šesttedenskih, v Plznu 3 šesttedenski in 4 petmesečni, v Libereu pa 4 šesttedenski in 1 petmesečni tečaj.

Najizvrstnejši učenci obrtnih-nadaljevalnih šol postanejo sčasoma tudi lahko učitelji na teh šolah.

Kako razvito je vže obrtno-nadaljevalno šolstvo na Češkem, razvidimo zlasti iz tega, da imajo v Pragi razni obrtniki svoje posebne obrtne-nadaljevalne šole in sicer: sodarji, slastičarji, gostilničarji in kavarnarji, bukvozezi, krojači, trgovci, čevljarji, lakirovci, pekarji, rokovičarji, mesarji in slaninarji, tipografi, mizarji, brivci, ključavničarji, zlatarji in srebrarji ter mali obrtniki.

Slovenski učitelji, posnemajmo brate Čehe in snujmo jednake šole v naših mestih in večjih trgih, da s tem povzdignemo našo zanemarjeno obrt in blagostanje dežele kakor tudi svoje lastne dohodke, kajti na teh šolah se učiteljem plačuje od ure po 60 kr. do 1 gld. V ta namen priporočamo knjižico „Anleitung zur Errichtung gewerblicher Fortbildungsschulen“, ki jo je izdal in založil prof. A. Kopetzky v Brnu, cena 60 kr.

—z—

Doneski k zgodovini naših šol.

Piše Ivan Strelec.

(Dalje od štev. 9 str. 137.)

Od leta 1796—1843 bila je s to šolo tudi okoliška (slovenska) šola spojena, in so se otroci poučevali skupno z nemškimi v nemškem jeziku. Več o tem bomo povedali v enem naslednjih člankov.

Naslova „vzgleдна šola“ (Musterschule) pa najbrž ni dobila l. 1796, kakor se sploh meni, ampak še le l. 1808, v katerem in sicer dne 1. aprila je sekovski ordinariat imenoval učitelja Jožefa Gerhold-a za vzgleдна učitelja. Sicer pa po prej omenjenih selitvah leta 1796 tudi tó ni mogla biti vzgleдна šola, še manj pa prej pri pičlem prostoru v mestni ali ordonanc-hiši.

Do l. 1826 ni plačalo mesto samostanu nobedne najemnine. Vsled zgoraj omenjene

tožbe prišel je gubernialni ukaz od dne 29. marnja 1826, da mora plačati mesto letnih 80 gld. C. D.

S časom pa so se v samostanu večnega ropota naveličali in konvent bi se bil gotovo rad šole znebil, ker prosil je škofijstvo, naj se vzame šola iz samostana. Škofijstvo pa je to prošnjo dne 28. aprila 1841 zavrlo.

Dne 4. avgusta 1852 zaukazal je vendar sekovski ordinarijat, da morajo vse šole iz samostana. Za nemško mestno šolo postavilo se je tedaj l. 1853 novo šolsko poslopje (sedanja deklška šola) za 14.000 gld.

Vže prej, l. 1850, imenovalo je pa ministerstvo to šolo za glavno šolo (Hauptschule). Slovenski oddelek pa, kateri je bil l. 1843

stalno od nemškega ločen, ostal je začasno v samostanski žitnici do 1. maja 1853, ko se je preselil v minoritsko hišo vstric samostana, kjer je dobil dve šolski sobi.

Do l. 1873 poučevali so se na glavni šoli dečki in deklice skupaj. Tega leta ste se pa obe šoli razdelile tako, da je bila deška šola četiri-, dekliška pa dvorazredna, pod jednim vodstvom. Dne 15. septembra 1874 dobila je dekliška šola tretji, 15. septembra 1877 pa četrti razred in svoje vodstvo. Deška šola dobila pa je 15. septembra 1875 peti razred, l. 1888 pa novo šolsko poslopje, kakor je še danes.

Kake so bile notranje razmere na tej šoli v začetku sedanjega stoletja, priča nam najbolj zapisnik nadžupnika Karl Jožef Kellner-ja od leta 1812.¹⁾ Tisti pravi med drugim:

„Kraj te vzgledne šole je minoritski samostan, kateri je bil z gubernialnim ukazom za to odločen in od c. kr. okrožnega urada dne 16. decembra 1796 potrjen.

Šola ima četiri lepe sobe, ter je razdeljena v tri razrede; I. razred razdeljen je v dva oddelka. Učne ure so na dan 4; 2 predpoldnem, 2 popoldne. Dekleta vzamejo se zaradi učenja ročnih del in gospodinjstva prej iz šole, ako so skušnjo dobro dostale. V zimskem tečaju obiskovalo je šolo 237 otrok, v letnem pa 270.

Nedeljska šola šteje 64 učencev. V tej učijo se tudi rokodelski dečki čitanja, pisanja in računanja na pamet, po jedno uro. Nobeden učenec ne postane pomagač, dokler nima katehetovega spričevala.

Ženska ročna dela se ne poučujejo, ker je tukaj mnogo vojaških vdov, katere poučujejo deklice v pletenji in šivanji.

Otroci gredó vsak dan pod nadzorstvom jednega izmed učiteljev k šolski maši in četirkokrat v letu k spovedi.

Učitelj Jožef Gerhold stanuje v samostanu in ima tamkaj tudi hrano, oboje zastonj. Šolnine ima letnih 100 gld., od mesta 50 gld. in kot organist 50 gld.

Tančar Miha bil je 26. junija 1810 kot učitelj I. razreda nameščen. Stanuje

¹⁾ Zapisnik v lavantinskem arhivu v Mariboru.

na račun magistrata v privatni hiši. Dohodki: Od minoritskega samostana 100 gld., od mestne cerkve kot kantor 24 gld. in od letnih sejmov 12 gld. 11 kr.

Rheinitsch Janez, podučitelj je tukaj od 15. novembra 1811. Ta ni imel do sedaj nobednih dohodkov, izvzemši majhno biro mošta in zrnja. Temu bi se znalo s tem pomagati, da bi se mu dala bira, katero ima učitelj od Sv. Marka po tistih krajih, ki spadajo v župnijo sv. Petra in Pavla.¹⁾

Nekateri, ki hočejo biti več ko meščani, držijo si domače učitelje, kateri sicer niso slabega značaja, pa so vendar v tej stroki le začetniki od tukajšnjih invalidov in ne v šolstvu skušeni ljudje. Tem se bo zapovedalo, da se bodo morali odsihdob ravnati po ukazu c. kr. štajerskega in koroškega gubernija od dne 3. junija 1807, ter bodo morali svoje učence vsakega pol leta k skušnji pripeljati.²⁾

Tako dotično poročilo. Slednjič še pristavi, da je obiskal to šolo 9. aprila 1812 sek. knezoškof Janez Friderik malo pred svojo smrtjo³⁾, ter da je dobilo vse učitelstvo od konzistorija z dnem 20. maja 1812 spričevala zadovoljnosti.

Direktor te šole bil je leta 1812 P. Mansuet Zangerl, provincijal minoritov.

Bil je rojen v Gradei 1749. Dne 24. marcija 1777 bil je „von der k. k. Normalschule als Lehrer anerkannt“. Dne 5. maja 1777 bil od štajarske deželne oblasti pri ravno ustanovljeni glavni šoli v Celji kot ravnatelj in prvi učitelj nameščen. Tamkaj služil je do konca oktobra 1810. Ker je bil samostan minoritov v Celji zatrt, prišel je koncem oktobra 1810 v Ptuj, kjer je prevzel službo direktorja in učitelja v III. razredu.

Dne 15. marcija 1811 prosi, da bi ga stalno namestili, kar se je 17. aprila 1811 tudi zgodilo.³⁾

Tukaj naj še sledi vrsta drugih znanih učiteljev, razen podučiteljev, katere za sedaj opustimo.

(Dalje sledi.)

¹⁾ To se je leta 1816 tudi zgodilo. Pis.

²⁾ Umrl je 15. aprila 1812. Pis.

³⁾ Lavant. arhiv v Mariboru.

Društveni vestnik.

Iz Št. Lenartskega okraja. — Naše učiteljsko društvo zborovalo je 3. dan septembra t. l. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Gosp. predsednik pozdravi malone polnoštevilno zbrane ude ter z veseljem

naznanja priraščaj treh novih udov, katere stari društveniki z živahnimi živio-klici pozdravijo.

Istotako se odzovejo vsi zbrani svojeji dolžnosti, ko gospod predsednik izrazi našo udanost do pre-

svitlega cesarja; ko se nadalje spominja umrlega viteza Hasner-ja, bivšega naučnega ministra, potem dvornega svetovalca in umirovljenega deželnega šolskega nadzornika g. Al. Rožeka, deželnega in državnega poslanca in bivšega okrajnega šolskega nadzornika g. Robič-a, katere učiteljstvo ohranja v hvaležnem spominu; konečno pa tudi še novega deželnega šolskega nadzornika g. dr. Jarz-a, in novодоšlega gosp. okrajnega glavarja Marek-a. Gg. nadzornikom Rožek-u, Robič-u in Jarz-u sklene društvo poslati pismene zahvalnice oziroma zaupnico, a novemu gospodu okrajnemu glavarju deputacijo treh društvnikov, da se mu pokloni.

Po prečitani zadnjega zapisnika se nam naznani med drugimi dopis od tukajšnjega okrajnega zastopa, kateri je na prošnjo društva privolil potrebnim in vrednim podučiteljem tega okraja s prihodnjim letom začeti dajati nekoliko goldinarjev subvencije, da se morda na tak način odpomore pomanjkanju učiteljskih močij v Št. Lenartskem okraju.

S pohvalnim odobravanjem smo potem sledili temeljitemu prednašanju predsednikovemu (gospod Mavrič) — „o upljivu ljudske šole na fizično odgojo šolske mladine“, za kateri jako poučljiv govor mu izrečejo navzoči svojo zadovoljnost. Drugo prednašanje „o šolskem vrtu“ izostane radi odsotnosti poročevalca, g. J. Kovačič-a.

Pred sklepom zborovanja nam še gosp. pred-

sednik želi vesele počitnice, da se tako čili na duhu in telesu v zimskem tečaju zopet zdravi vidimo!

Jernej Černko.

Iz kamniškega okraja. „Kamniško učiteljsko društvo“ bode zborovalo dne 1. oktobra t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne v Kamniku po sledečem vspredu: 1. Nagovor predsednikov. 2. Prepariranje živali za šolsko rabo. (Poročevalec g. V. Burnik). 3. Poročilo o „zaveznem“ zborovanju v Trstu. (Poroča g. Stiasny). 4. Nasveti. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Iz novomeskega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo bode zborovalo dne 1. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v Žužemberku. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Petje v ljudske šoli. (Poročevalec g. M. Hiti, nadučitelj v Doberničah). 3. Pogovor o osnovitvi učiteljskega pevskega zbora v novomeskem okraju. 4. Slučajnosti. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Iz sežanskega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za sežanski okraj zboruje v proslavo desetletnice obstanka svojega v 1. dan oktobra t. l. ob 10. uri predpoldnem v Sežani. Dnevni red: 1. Praktičen poskus iz prirodoslovja. 2. Verificiranje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Slavnosten govor. 4. Prostovoljno predavanje. 5. Razni nasveti. K obilni vdeležbi vljudo vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Ptuja. (Slov. pevsko društvo v Ptui.) Pri seji 28. septembra 1891. se je konstitual nastopni odbor: gosp. prof. Zelenik Josip, veleposestnik, predsednik; gosp. Lešnik Miha, dav. pristav, podpredsednik; gosp. Zupancić Dragotin, učitelj, tajnik; gosp. Copf Franc, učitelj, blagajnik in gosp. Sedláček Jan., posojilnični uradnik, arhivar, vsi v Ptui.

D. Z.

Šmarje pri Jelšah. Učiteljstvo tega okraja je imelo dne 20. avgusta uradno svojo konferencijo. Zborovanja, kojemu je predsedoval c. kr. okr. šolski nadzornik gosp. Ernest Leske, so se v kljub slabemu vremenu razun treh zaradi bolezni zadržanih in jednega, ki je na odpustu v Beču, vdeležili vsi konferenčni udje.

Ob 1/2 9. uri otvori gospod prvosednik konferencijo s srčnim pozdravom do zbranih, se spominja v toplih besedah blagohotnosti Nj. vel. presvitlega cesarja kot daritelja šolske postave ter pozivlja zbrane, da izrazijo svojo udanost in hvaležnost Nj. velečanstvu s trikratnim „Hoch-Živio“. Potem imenuje gosp. Mat. Šumer-ja svojim namestnikom, skupščina pa si izvoli zapisnikarjem g. Kranjc-a in Kurbus-a. Prvosednik se

za tem spominja umrlega svoječasnega ministra za uk in bogočastje, g. Hasner-ja, umirovljenega deželnega šol. nadzornika, dvornega svetovalca, g. Rožek-a, sedanjega poslanca, bivšega okr. šol. nadzornika g. Robič-a, kateri so si pridobili za šolstvo mnogo zaslug, z druge strani pa povdarja z veseljem, da je stopil na mesto dež. šol. nadzornika vreden naslednik, g. dr. C. Jarz. V znak spoštovanja in hvaležnosti se navzoči vzdignejo raz svojih sedežev.

Prečitavši nekatere ukaze visokega c. kr. dež. šolsk. sveta in drugih dopisov, preide prvosednik k dnevnemu redu ter poroča o svojih opazkah gledé nadzorovanih šol. Njegovo obširno poročilo o stanju šole nam predoči istinito sliko naših šolskih razmer. Sploh se pa omeni, da v kljub množici otrok in tesnim šolskim izbam, ki mnogo ovirajo sedaj to, sedaj drugo delovanje učiteljevo, se izrazi prvosednik pohvalno o tukajšnjem šolstvu povdarjajoč, da učiteljstvo natančno in vestno spoľnjuje svoje stanovske dolžnosti in da si pridno prizadeva doseči učni smoter; da v nekaterih razredih ga je celo iznenadila temeljita prebava učne stvarine. Toda tičoč nemškega jezika omenja gospod nadzornik, da se v tem predmetu le tamkaj dober uspeh razvidi, kjer se naslanja na

materin jezik. (Istina, kajti z razumom se zapopade in osvoji, ne pa z zabijanjem. — Por.) Potrebno je, da se šolsko gradivo kolikor mogoče dobro prebavi v učilnici, domače naloge pa lahkije dajo in zmanjšajo. Pri prenapolnenih razredih naj ima učitelj prizanesljivost ter naj ne prezira pri poučevanju manj nadarjenih učencev oziroma se na individualnost posameznikov.

Drugo nalogo: „o vzgledu vzgoje“ razpravlja gosp. Jurkovič. Dotični referat je bil dokaj temeljit ter vzbudil pozornost pri poslušalcih; h koncu je poročevalec povdarjal, da naj bode učitelj tudi v vsakem oziru otrokom uzor. Tez ni bilo posebnih.

„O načelih za preosnovo slovenskih čitank in slovnice“ poroča g. J. Dobnik prav zanimivo. Debate se ydeležijo gg. Blenk, Debelak in Strmšek. Teze, (glej „Popotnik“ t. I. št. 13, str. 215), smo vse soglasno sprejeli in odobrili, razun prve točke, ki se naj popolni: a) dvodelna čitanka za 1- in 2-razrednice, b) tridelna čitanka za 3-, 4- in 5-razrednice; — knjige naj bodo trdneje vezane ter naj imajo nižjo ceno.

„O jezikovnem pouku na spodnji stopnji predava g. Šetinec. Po temeljiti razkrojitvi in zanimivi obravnavi tega predmeta stavi gospod poročevalec teze, katere se soglasno odobrijo in sprejmejo tako le:

1. Jezikovni pouk na nižji stopnji naj se razvija iz nazornega nauka.

2. Vsled tega naj bode v 2. šolskem letu nazorna tvarina razdeljena v skupine; jezikovna vežbanja naj se vežejo na posamezne oddelke, kjer imajo svojo opravičeno mesto.

3. Tudi v 3. šolskem letu naj se snov za jezikovni pouk v bolj razširjenega nazornega kroga zajema.

4. Vsaka nova jezikovna prikazen naj se vadi prej ustmeno, potem še le v pisavi.

5. Pravopisje naj se goji z nazorom in privado; pravila naj se prihranijo za višjo stopnjo.

6. Izmed pisnih vaj naj se na nižji stopnji na prvem mestu goji opis, ki se naj razvija iz slovniških vaj in vspešno razširja z ozirom na stopnjo slovnice. Kratke povesti in pisma sledijo naj še le koncem 3. šol. leta.

O prihodnji točki dnevnega reda ima g. Ferline in sicer učni poskus iz telovadbe. Njegovo praktično delo z učenci višjega oddelka nas je popolnoma zadovoljilo v prostih — rednih — orodnih vajah in v igrar, kar se pa tiče poveljnih izrazov, ni bilo vsem po godu in vsled tega se bode učiteljstvo tega okraja razgovarjalo še pri seji učit. društva temeljiteje in ukrenilo najboljše.

O stanju in porabi okrajne učiteljske knjižnice poroča g. Debelak in povdarja dobro napredovanje v naraščanju knjig.

V stalni in književni odsek so izvoljeni gg. Jurkovič, Debelak, Šumer in Strmšek. Volil se je še

poseben odsek za šolske vrte. V tega so izvoljeni gg. Dobnik, Šumer in Debelak.

Gospod Strmšek stavi naslednje nasvete, koje konferencija sprejme:

I. Šolskim naznanilom naj se vselej pritisne pečat dotične šole;

II. pri preselitvi učencev iz jedne šolske občine v drugo naj se dotičnemu šolskemu vodstvu naznani izstop, oziroma vstop učenca. Šolsko vodstvo naj ima tudi po naznanjeni preselitvi učenca dotlej v razgledu, dokler ne dobi potrdila, da je isti otrok vstopil v drugo šolo.

Po končani konferenciji, ki je trajala celih 5 ur, se zahvali gospod prvosednik vsem članom, posebno pa gg. referentom za trud in vstrajnost, da se je konferencija mogla tako lepo in redno vršiti ter nam želi vsem prav vesele počitnice.

Jednako pristrčno se zahvali gosp. podpredsednik v našem imenu gospodu nadzorniku za prvo tako spretno vodstvo konferencije z željo, da bi svojo naklonjenost učiteljstvu šmarjskega okraja ohranil mnoga leta.

Fr. Kranjc.

Iz marenberškega okraja. (Okr. učit. konferencija v Slovenjgradci.) Marenberškega, slovenjgraškega in šoštanjkega okraja učiteljstvo je imelo svojo uradno konferencijo dne 5. septembra pod predsedništvom svojega okrajnega šolskega nadzornika gospoda Jankota Trobeja v dvoranah gospé Güntherjeve v Slovenjgradu. O napovedani uri otvori gospod nadzornik konferencijo nazdravši prav presrečno učiteljstvo ter se spominja Njegovega veličanstva presvitlega cesarja, zaščitnika narodne omike in šole ter pozivlje navzoče, da izrazijo svojo udanost in hvaležnost do presvitlega cesarja s trikratnim „živio“.

Zapisnikarjema izvolita se gg. Alojzij Šehel in France Rus, učitelja iz Marenberga. Podpredsednikom izvolil se je g. Barle, ravnatelj v Slov. Gradci. Navzočim učiteljem predstavil je gosp. nadzornik gg. c. kr. namestniškega svetovalca, viteza Finetti, okrajnega glavarja slovenjgraškega, dr. Ivan Tomšek-a, c. kr. notarja in župana slovenjgraškega in Rudolfa Tomasi-ja, uda okrajnega šolskega sveta, katere je predsednik in zbrano učiteljstvo z „živio“-klici pozdravilo.

Itak spominjalo se je bivšega deželnega šolskega nadzornika g. Aleksandra Rožek-a in njemu naslednika g. dr. Konrada Jarz-a, katerima sta se odposlala brzojava in potem koj pričelo se je redno zborovanje.

Gospod učitelj Sitar iz Brezna obravnaval je „pouk zgodovine gledé na vzgojo mladine“ (Geschichtsunterricht im Dienste der Erziehung), in je svojo nalogo izvrstno rešil.

Naslednja točka „kaj nalagajo sedanje razmere ljudskemu učitelju“ (Welche Anforderungen stellen die gegenwärtigen Verhältnisse an den Volksschul-

lehrer) je nasprotno razvnela živahno debato. Obravnaval jo je gosp. Gašpar Hrovat, učitelj iz Šoštanja prav temeljito in obširno. Temu sledile so točke „vzgoja otroškega srca“ (Die Pflege des kindlichen Gemüthes), važnost telovadbe v ljudskih šolah in pouk ženskih ročnih del.

Prvej bil je poročevalec g. Simon Srahotnik, drugej g. Martin Runove in slednji gpđ. Emilija Techt.

Vsa ta poročila bila so soglasno sprejeta. Ko so bila poročila knjižničnih odborov in volitve novih odborov dokončane, se je zborovanje s trikratnim „slava“ sklenilo. Skupni obed bil je v istej dvorani, in so se vršile razne šaljive in resne napitnice.

Premembe pri učiteljstvu. Gosp. Valentin Jarc, učitelj v Št. Jurji ob juž. žel. imenovan je nadučiteljem v Braslovčah, g. Emerik Moric, učitelj na Bizeljskem pa nadučiteljem v Zdolah. Gosp. Janez Belec, učitelj-voditelj v Jurkloštru postal je nadučitelj na svojem mestu. Gspđ. Ana Hödl, podučiteljica na mestni dekl. šoli v Mariboru, imenovana je za nadučiteljico na novo ustanovljeni četirirazredni dekl. šoli v Magdalenskem predmestju. Dalje so na tem zavodu nameščene: za učiteljico: gspđ. Amalija Bruder, dosedaj podučiteljica na dosedanji tukajšnji mešani šoli; za podučiteljici: gspđ. Ana Högelsberger, dosedaj podučiteljica v Slovenjgradci (definitivno) in gspđ. Izabela Sieberer, dosedaj v Makolah, provizorično. Dalje so imenovani za nadučitelja: Na ljudski šoli pri Sv. Mikavži bl. Ormoža g. Martin Šalamun, dosedaj učitelj-voditelj v Stopicah; za učitelje: v Rušah g. Matija Lichtenwallner, dosedaj podučitelj tukaj; na jednorazrednici v Razborji (Slovenjgradec) g. Val. Stolcar, dosedaj podučitelj v Žitalah. Stalno so se umestile učne moči in sicer: g. Janez Pišl, podučitelj v Sevnici; g. Janko Toman, II. učitelj v Moravčah, na isti šoli kot nadučitelj; g. Jožef Hribar, bivši nam. učitelj v Ljubljani, na IV. učno mesto v Postojni; gpđ. Viktorija Praprotnik, prov. učiteljica v Postojni na istem mestu; gspđ. Ivana Hromec, učiteljica v Starem trgu, na II. učno mesto v Št. Jurji pri Kranji; gspđ. Julija Borowsky, učiteljica pri Sv. Križu pri Turnu, na dekl. šoli

pri sv. Jakobu v Ljubljani (VII. učno mesto); gspđ. Ivana Praprotnik, učiteljica v Postojni, na dekl. šoli v Ljubljani (VIII. učno mesto); gspđ. Frančiška Zemmel, učiteljica na Rakeku, na mestni nemški dekl. šoli v Ljubljani (V. učno m.). Gospa Ernestina Oman, zač. učiteljica v Št. Jurji pri Kranji, pride v Voklo; g. Slavko Flis, učitelj na Bizeljskem, pride zač. v Sorico, g. K. Piki pa začasno iz Št. Mihela v Prežganje. Gosp. Štefan Primožič, IV. učitelj v Postojni, dobil je III. učno mesto na isti šoli. Gospod Maks Ivanetič, učitelj v Dolu, postal je stalni učitelj na Dobovci. Gosp. Luka Albrecht, zač. učitelj v Ledinah, dobil je zač. učit. mesto na jednorazrednici pri Sv. Ani nad Trzičcem. — Novo nameščeni so učiteljski kandidati ozir. kandidatnje: gosp. Šimon Bezjak v Runeču, g. Janez Brinšek v Makolah, gosp. Franc Čeh v Ptujski okolici, gosp. Franc Černelc v Črešnovcah, gosp. Franc Kresnik v Laškem trgu, gosp. Martin Lesjak v Rušah, gosp. Jožef Pečnik v Št. Vidu pri Planini in gosp. Ivan Vrščaj v Št. Jurji ob južni žel. — vsi kot prov. podučitelji. Gospod Viktor Jaklič, v Št. Vidu pri Ljubljani kot zač. učitelj. Kot zač. učiteljice gspđ.: Ivana Furlan v Begunjah, Filomena Koceli v Predvdvoru, Antonija Okorn v Kropi, Terezija Skul v Šmarji, Amalija Vičič v Nevljah, Marija Šusteršič v Begunjah pri Cerknici, Olga Wurner pa v Senožečah. Kot podučiteljice, gspđ.: Helena Arko v Zrečah, Karolina Budešinsky v Podčetrtku, Pavla Cidrich v Grižah, Ana Janžar v Jarenini, Hedviga Malaverh pri Novi cerkvi (Celje), Josipina Negovetič v Št. Petru pri Radgoni, Ivana Škerjanc na Bizeljskem, Marija Škerjanc v Bučah, Pavla Pibroutz v Jurkloštru, Amalija Roth v Laškem trgu, Antonija Sterle v Trbovljah, Marija Sternad v Št. Jurji ob južni žel., Pavlina Kumar v Galiciji (Celje), Ljudmila Plaper pa pri Sv. Urbanu bl. Ptuja. Gspđ. Antonija Strohner, učiteljica ženskih ročnih del v Št. Jurji ob južni žel. premeščena je za učiteljico ročnih del na meščansko dekl. šolo v Maribor. — Gospod Boštjan Sirk nadučitelj v Slivnici pri Celji stopil je pokoj.

Razpisi natečajev.

Št. 856.

Učiteljsko mesto.

Na trirazrednici v Cirkovcah se popolni učiteljsko mesto z prosto izbo in z dohodki IV. plačilnega razreda definitivno ali tudi začasno.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani potom predstojnega okrajn. šolskega sveta do 25. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Cirkovcah, pošta Pragerhof.

Okr. šolski svet Ptuj, 29. avgusta 1891.

2-2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 328.

Podučiteljsko mesto.

Na dvorazrednici v Žitalah, IV. plač. vrste, se popolni takoj podučiteljsko mesto definitivno ali tudi začasno, in proviz. podučitelji in podučiteljice lahko dobé osobno doklado 30 gl. na leto.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, do 25. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Žitalah, pošta Rogatec.

Okr. šolski svet Rogatec, 31. avg. 1891.

2-2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 451.

Podučiteljsko mesto.

Na trirazrednici pri Sv. Miklavži poleg Ormoža se popolni podučiteljsko mesto s prosto izbo in z dohodki IV. plačilnega razreda definitivno ali tudi začasno. Provizorično nameščen lahko dobó osobno doklado 30 gold. na leto.

Prosilci in prosilke, slovenskega in nemškega jezika vešči, naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, do 17. oktobra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Miklavži poleg Ormoža.

Okraini šolski svet Ormož, 17. sept. 1891.

1—2.

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 1122

Učiteljska služba.

I. Na trirazredni ljudski šoli v Studencih pri Mariboru se učiteljsko eventuelno podučiteljsko mesto z dohodki III. plačilnega razreda razpisuje.

Z zadnjim mestom je združeno tudi še prosto stanovanje, (jedna soba s pohištvo).

Prosilci za te mesti naj vložijo svoje redno podpote prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 20. oktobra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Studencih (Brunndorf) pri Mariboru.

Okr. šolski svet v Mariboru, 9. sept. 1891.

Predsednik: Marek s. r.

Št. 378.

Podučiteljsko mesto.

I. Na četrirazredni ljudski šoli II. plačilnega razreda v Slovenjgradci se umešča podučiteljsko mesto z užitkom njive definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani predpisanim potom do 4. oktobra 1891. pri krajnem šolskem svetu v Slovenjgradci. — Godbe vešči prosilci imajo prednost. Znanje slovenskega jezika je potrebno.

Okr. š. svet v Slovenjgradci, 15. sept. 1891.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 489

Podučiteljsko mesto.

II. Na četrirazredni ljudski šoli III. plač. razreda v Ribnici se def. ali tudi prov. umešča podučiteljsko mesto, s katerim je združen ekskurendo — pouk pri Sv. Bolfanki, za kojega je dovoljena posebna mesečna nagrada.

Prosilci, ki morajo biti zmožni slovenskega jezika, naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, predpisanim potom do 5. dne oktobra 1891. pri krajnem šolskem svetu v Ribnici (Reifnigg a. d. K.-B.).

Okr. š. svet v Marenbergu, 16. sept. 1891.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 860.

Učiteljsko mesto.

Na jednorazredni ljudski šoli v Stopercah se popolni učiteljsko mesto z prostim stanovanjem in z dohodki IV. plačilnega razreda definitivno ali tudi provizorično.

Vsebinska. I. Zoriti je treba. (I.) (L. Lavtar.) — II. Deželna učiteljska konferenca v Ljubljani. (II.) — III. Psiholog. metod. utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva“. (Konec.) (G. Majcen.) — IV. Pedagogičski razgled. (Rusko in Čuhonsko.) (II.) (Obrtna nadaljevalne šole na Českem.) — V. Doneski k zgodovini naših šol. (II.) (Iv. Strelec.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji.

Lastnik in založnik: „Zaveza“:

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, in da so zmožni v katoliškem veronanku poučevati, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 25. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Stopercah, pošta Rogatec.

Okr. šolski svet Ptuj, 30. avgusta 1891.

2—2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 561.

Razpis učiteljskih služb.

O. š. s.

V tem okraju se s tem razpisuje:

1. mesto popotovalnega učitelja za Reka-Poljica;
2. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici na Livku;
3. mesto učitelja in podučitelja na četrirazrednici v Tolminu;
4. mesto učitelja-voditelja na Bukovem;
5. mesto učitelja-voditelja v Logu (Breth);
6. mesto učitelja-voditelja na Libušnjem in
7. mesto učiteljice ozir. podučiteljice pri sv. Luciji.

Dohodki vseh mest so določeni v deželnih postavah 10. marca 1870 in 4. marca 1879.

Popotovalni učitelj dobival bo 100 gld. odškodnine za poti (in postavne dohodke učitelja).

Prosilci naj vložé sem-le prošnje s postavnimi sprichevali v 6 tednih po razglašenju tega razpisa v „Oservatore Triestino“ po predpostavljenih oblastnijah. C. kr. okr. šolski svet v Tominu, 19. avg. 1891.

2—2

Predsednik: Marenzi s. r.

Ad št. 341.

Mesto učiteljice ženskih ročnih del.

V gornjegraškem šolskem okraju se začetkom zimskega polleta umešča mesto učiteljice ženskih ročnih del za ljudski šoli pri Sv. Frančišku in v Ljubnem (bivališče Ljubno) z letno nagrado 160 gld. proti dolžnosti na vsaki šoli po 5 ur na teden skozi 10 mesecev v letu poučevati.

Formalno vposobljene prosilke naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 20. septembra 1891. pri krajnem šolskem svetu v Ljubnem.

Znanje slovenskega jezika je pogoj.

Okr. š. svet v Gornjemgradu, 20. avg. 1891.

2—3

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 413.

Podučiteljsko mesto.

Na četrirazredni ljudski šoli v Ormoži se razpisuje podučiteljsko mesto z dohodki III. plačilnega razreda v definitivno nameščenje, in plača krajni šolski svet možki učiteljski osebi na leto tudi 60 gld. nagrade za stanovanje.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani in nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni, do 30. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu Ormož.

Okr. šolki svet Ormož, 31. avg. 1891.

2—2

Predsednik: Scherer s. r.